

BUNUL ECONOM

REVISTĂ PENTRU AGRICULTURĂ, INDUSTRIE ȘI COMERCI.

ABONAMENTUL:

Pe an cor. 5; pe jumătate an cor. 250.
Pentru România 15 lei pe an.

INSERTIUNILE:

să socotesc după tarifa, cu prețurile
cele mai moderate.

Abonamentele și inserțiunile să plătesc totdeauna înainte.

„BUNUL ECONOM“.

Numele revistei noastre, ne arată, că ținta îi este, ca prin sfaturile sale să tindă a face economi buni, adică, să dea povește bune oamenilor în de-ale plugăriei și a economiei.

Sub titula »economie«, în înțeles larg însă, nu să înțelege numai plugăria, ci ori-ce lucrare făcută cu scop de a câștiga, de a cruța, de a chivernisi ceva bine, așa ca din lucrarea noastră să tragem folos, ear' nu pagubă.

Bun econom este deci și va fi, nu numai acela, care își lucră bine pământul său ci și acela, care își cruță bine agonisita sa, și acela, care nu își cheltuește câștigul său pe fleacuri netrebnice.

Să aplicăm puțin cele zise, la țăranul nostru, care este în înțeles strâns al cuvântului econom, sau plugar mai bine zis.

Bun econom este acela dintre țăranii nostri, care își lucră pământul său la vremea sa, nu numai eac'-așa, ca să se zică, că a lucrat, ci pentru-că din lucrul și după lucrul făcut, dobândă să aibă.

Pământul trebuie deci bine lucrat, dar' și bine gunoit, pentru-ca succul dădător de viață a plantelor, să nu să peardă din pământ, apoi sămănătura pusă în pământ, trebuie eară bine îngrijită, săpată ori plivită, pentru-ca roadă bună să aducă.

Cine așa face *bun econom* este.

Dar' și mai *bun econom* este, cine nu să indestuluște cu atât, ci roada și-o asigură contra grindinei, până când este în câmp, și contra focului, când este adusă acasă.

Bun econom este acela, care ține vile frumoase, deosebite soiuri, le nutrește bine, le țăsală și curăță regulat, dar' și mai bun econom este, cel-ce le și asigură, pentru-că la caz dacă îi pere una ori două, nu rămâne de pagubă.

Lucrurile acestea le știu oamenii noștri, le văd bună-tatea lor, dar' nu să prea îndură ale face, căci zic ei, trebuie să plătim cuote prea mari și prea multe pentru astfel de asigurări, și în urmă Dumnezeu tot ne ferește de nepastă, ear' noi plătim înzădar.

Cine așa judecă, cu judecata-i să se fericească, cine e însă *econom ban*, mai bine umblă cu sumanul și mai în vechit, ba să lasă cu mai puțină fudulie, mai dă la o parte și tăbacul netrebnic (care îl costă de sigur, mai mult decât asigurarea, dacă ar face-o) și-și vede de solvirea în timp și în ordine a acestor taxe de asigurare, pentru-că să poată lucra mai fără griji, și să poată dormi mai liniștit, ear' când pleacă de-acasă pe câteva zile, să nu fie tot cu grija în sin, ca nu cumva acasă, focul să-i nimicească avutul, ori vita să-i cază în drum de boală.

Vedem în toată ziua, urmările triste a întrelăsării de asigurare, ba mai proaspăt, avurăm privilegiul trist, a vedea năpasta de foc, venită în săptămâna cea mare asupra unor frați de ai noștri din apropiere, și cu toate aceste să ne tragem înapoi dela asigurări?

Nu, nici decât, ci mai vârtos să economizăm din venitul nostru pentru acest scop, și să nu ne lăsăm numai în grija Domnului, căi zis este: „*păzește-te și Dumnezeu încă te va păzi!*”

— ea. —

Nutrețul uscat și verde.

În această prețuită revistă s'a scris și cu alte ocazii articoli prețioși economici, în chestiunea pe care voesc o reînprospăta și eu de astă-dată, să afirmă și nu fără cuvânt, că lucrul bun trebuie adeseori repetat. Economii noștri după earna cea lungă a acestui an, au avut de a înfrunta greutăți cu aceea ce privește hrana vitelor, din timpul ernei peste cari am trecut. Acum în primăvară a în-

ceput și economul a răsufla mai ușor. Natura a început a'i oleri din bogățiile sale — ușurându-i unele sarcini. În timpul ernei — după cum știm — a trebuit săși hrănească vitele cu nutrețuri *uscate*, ca: fân, coceni ș. a. iar acum să bucură căși poate trimite vitele la pășune, la *iarbă verde* — acuma face trecerea dela *regimul uscat* la *regimul cel verde*, după cum zic economiștii.

De regulă la noi, cei mai mulți economi d'abia apucă săși scoată vitele din grajduri primăvara spre a le trimite la pășune, și puțin să gândească dacă această schimbare dnitr'odată a modului de hrănire, este bună sau rea.

Această schimbare a modului de hrănire a vitelor este bine a să face numai cu încetul, ca astfel vitele să se obișnuiască cu ea. Trebuie știut, că schimbarea prea repede dela un nutreț uscat la altul verde prea îmbelșugat, este o greșeală mare, care de multe ori are urmări rele pentru sănătatea vitelor. Cu deosebire strică tare stomacul vitelor, lăsându-le să pască prin locuri, unde să află iarbă prea mare, trifoiu roșu, sau săcară. Să poate vedea adeseori, când să face trecerea prea repede dela regimul uscat la cel verde, că vitele *tinjesc*, ceea-ce însemnează că sunt bolnave, care boală să arată de obicei în formă de umflături, cari turbură și neliniștește funcționarea stomacului și intestinelor. Să întâmplă și aceea, că umflăturile pântecelui nu pot fi totdeauna văzute dar' turburările în funcționarea stomacului și intestinelor totuși *există* și în cazul acesta trebuie să fim cu luare aminte la modul de bălegare al animalelor. Îmbolnăvirea să face cu atât mai îngrabă, cu cât vitele au fost nutrite cu nutrețuri uscate și *deodată* trec la regimul cu nutreț verde, care îmbolnăvire poate cauza vitelor boală grea sau chiar *moarte*.

Același lucru să întâmplă și cu caii, cari în decursul ernei au fost hrăniți cu nutrețuri uscate mai slabe, și scoși primăvara la pășune — prin iarbă mare — în loc de a să îngrășa, ei slăbesc, care fapt să explică așa, că: stomacul lor nu a fost pregătit, pentru a face schimbarea aceea de odată dela regimul uscat la regimul cel verde. Schimbarea aceasta în modul de hrănire trebuie să se facă *pe nesimțite*, spre care scop să cere puțină grijă.

Lucrul cel mai bun și mai practic, este să *amestecăm* nutreț uscat cu de cel verde și astfel stomacul vitelor să va deda cu încetul cu verdeața, care procedură să se facă tot treptat, măbind din ce în ce cătățimea nutrețului verde. Tot aici amintim, că în decursul nutririi vitelor cu nutreț verde, să li-să dea vitelor apă cât mai puțină — știut fiind, că în nutrețul verde să cuprindă și o cătățime însemnată de apă. Vitele slobozite prima dată la pășune — trebuie să îndreptate prin locuri cu pășune mai slabă, ca să nu poată mânca așa cu lăcomie, după cum ar vrea ele. Să mai recere, ca nutrețul verde ce să cosește, să nu fie prea mult lăsat pe lac sau îngământit, căci atunci el să *vestejește* și *incinje* și acesta este un neajuns mai cu seamă pentru stomacul cailor, cari nu'l prea pot mistui cu ușurință.

Și în sfârșit însemnăm încă un lucru. Scoaterea vitelor la pășune pentru *înlăia dată*, trebuie să se facă pe timp cât mai uscat, căci atunci iarba conține mai puțină apă.

N. Hamsea.

In atențiunea posesorilor de vii.

Deoarece, după ploaia din zilele acestea, peronospora sau buretele părleii viilor să sporește și cuprindă frunzele și să lăstarii viței de viie, pentru nimicirea ei, e de lipsă ca acum în săptămâna aceasta să se stropească viile cu o amestecătură, făcută din peatră vânătă var, și apă.

Despre lipsa stropirei viilor numai aceia să mai în-doesc, cari din lasămă să te las nu mișcă în laturi, sau aceia cari stropind odată, în loc să facă bine s'au trezit cu mai rău.

La cești cu mai rău s'a întâmplat așa, pentru-că nu au știut pregăti amestecătura. Au pus prea multă peatră vânătă uitând că ce-i prea mult nu-i sănătos. Pentru aceștia înșirăm următoarele: amestecătura să face astfel, că la 100 litre de apă adaugăm 1 kg peatră vânătă și un kg. var nestâns, sau 2 kg. de cel stâns și tot proporția aceasta e a să ținea, când avem trebuință de mai multă, ori de mai puțină la stropirea cea dintâiu, adevă 1% la sută. La a doua și a treia stropitură 2%, fiind și frunzele și lăstarii mai vânjoși, pot suporta.

BĂTRĂNI...

De ce m'ăți dus de lângă voi,
De ce m'ăți dus de-acasă?
Să fi rămas fecior de plug,
Să fi rămas la coasă.

Avere-ai azi și Dumneata
Nepoți, să-ți zică: Moșu...
Aveai cui spune la povești
Cui împăratu roșu...

Doar nici eu nu mai rătăciam
Pe atâtea căi răslețe,
Și aveai și voi în curte acum
Un stâlp la bătrânețe.

Și — parc'o văd, s'ar bucura
De-o noră biata mama,
Să-i dee sfaturi și s'o certe
Când nu va lua sama.

Că mă 'nsuram când isprăveam
Cu slujba la împăratu!
Doar acasă-aveam în rînd cu toți.
— Cum m'ar cinsti azi satul..

Așa... vă treceți, bieți bătrâni,
Cu rugi la Preacurata,
Și plînge mama pe ciaslov
Și 'n barbă plînge tata...

Octavian Goga.

STRECHEA.

Strechea sau selepsul (*osterus bovis*) are mărimea unei albine și samănă mult cu aceasta. Trupul ei e păros, de culoare pistriță, iar lungimea ei este cam de un centimetru. Capul ei este lătăreț, aripile și picioarele negricioase, iar în partea dinapoi a trupului are o țeve, cu ajutorul căreia apoi poate vâri ouăle ei în decursul verei în spinarea vitelor. Ouăle acestea sunt lungurețe, albe și numai la un capăt au un punct negricios.

Strechea trece și ea, ca toate insectele prin schimbarea așa numită metamorfoză. Din ouăle, pe cari le depune femeiușca în decursul verei pe spinarea vitelor, să desvoaltă acolo pește iarnă, niște coși (vermuleți) de culoare albăsurie cu capul uegru. Coșii numiți, după-ce s'au desvoltat de ajuns, sunt de câte doi centimetri de lungi și au o gură foarte ageră, cu ajutorul căreia sug apoi sucul din spinarea vitei, așa că aceasta în cele din urmă slăbește văzând cu ochii. Încă de când îi depune femeiușca în piele, ei își lasă acolo o răsufătoare, prin care pot răsuffla aerul de lipsă pentru susținerea vieții lor.

Dacă coșii vitelor să lasă pe spinarea acelor așa neatinși, ei să desvoaltă și cresc acolo până priă Maiu sau Iunie, atunci ies afară și căzând de pe spinarea acelor jos la pământ, să îmbrace într'o scoarță mai groasă, adecă

să prefac în nimfe sau păpuși și în starea aceasta stau câte patru săptămâni. Din nimfele acestea să desvoaltă apoi viitoarele strechi: bărbătuși și muierușe, cari din nou încep în decursul verei a-și depune ouăle lor pe spinarea vitelor.

Vitele au o frică nespus de mare de streche, așa încât numai auzindu-i sunetul ei, îndată pun coada pe spinare și fug mâncând pământul, de oare-ce împunsătura ei în piele, până-când își vără ouăle acolo, este împreună cu o usturime și durere foarte mare.

Economul harnic va vizita deci din când în când vitele sale și pe spinare și de cumva va vedea umflături pe spinarea lor, să încerce numai decât tămăduirea acelor. Prin Ianuarie și Februarie coșii sunt binișor desvoltați, atunci unii economi îi apasă cu degetele cele mari și aceia plesnesc afară din piele. Dar' prin o astfel de apărare vitele sunt expuse la niște dureri prea mari, de aceea unii cearcă de pe toamnă de a-i scoate prin o asemenea apărare.

Pentru a teri vitele de streche, unii economi ung spinarea aceloră cu apă sărată sau cu un fel de unsoare de pește, sau că într'un pătrar unsoare de pește, amestecă încă o jumătate litru spirt de vin și patru decagrame peatră pucioasă, cu cari apoi în toată săptămâna ung câte odată spinarea vitelor pe timpul verei când sunt la pășune. Dacă însă nu s'a făcut aceasta peste vară, atunci să poate face încă toamna și anume: să ia ceva terpentin mai subțire și cu ajutorul unei pene de găină să unge bine spinarea vitei pe unde să vad umflăturile, după-ce mai întâiu i-s'a tăiat părul. Dacă vedem, că nici aceasta nu ajută nimic, atunci lângă două decagrame de terpentin, mai adăugăm încă zece decagrame uleu de in și un decagram acid sulfuric și apoi cu amestecătura aceasta ungem coșii vitelor.

La toată întâmplarea, economul harnic să nu prea lasă mult, ca vitele sale să se umple de coși, căci prin aceia sufer prea multe dureri și totodată și slăbesc, ci să se folosească de toate mijloacele, ca aceia să fie cât mai curând delăturați și stârpiți de pe spinarea lor. I. G.

CREDINȚE DIN POPOR.

Să zice, că Alexandru Macedon a luat o ploscă cu apă vie din fântâna pe care ședea cu picioarele Iracle împărat, din care beut numai Ducipal, calul lui Alexandru și care după moartea lui Alexandru s'a dus în ostroavele mării și trăește și astăzi.

Iar' Alexandru a pus plosca, cu apa aceea vie, într'un dulap, punând la cele 9 fete slujnici, să nu bea din aceea apă. Inșă fetele, când a lipsit stăpânul de-acasă, au beut 3 dintre ele și pe dată au sburat pe o fereastră; a doua zi au mai beut alte 3 și au sburat și acelea, a treia zi au beut și celalte 3 ce mai rămăseseră și au sburat și ele. Toate s'au făcut Șoimane (iele) — pe unele locuri le zic și »fetele cele frumoase« — și umblă în trei părți prin lume, ocupându-să: trei din ele cu luarea vinelor dela oameni, pe cari îi pocesc; trei cu dragostele și urâtul și trei să ocupă cu ursirea pruncilor. Să știe, că poporul crede în aceea, că a treia noapte după nașterea pruncului, vin ursitorile și de aceea — pe unele locuri — să pune o masă pentru Ursitorile pruncului, din care a doua zi mănâncă mai mult moașa, și în aceea noapte vin cele trei șoimane-ursitori, cari găsind masa încărcată iau miros din acelea bucate și ursesc sau hotărăsc soarea pruncului: de pildă cea dintâiu zice: acest copil să fie bogat sau sărac; a doua zice: ba să trăiască sau să moară, iar' a treia zice: ba nici una nici alta, ba să se ocupe cu.... și să moară după-ce va.... când va fi de atâția ani să moară etc. și să zice că așa să și întâmplă după-cum ursește aea din urmă.

Acele 9 șoimane să întâlnească numai odată pe an și de bucurie fac horă și joacă cântând astfel

De n'ar fi:

- Leuștean și Hodolean,
- Avrămeasă, Cărtineasă,
- Usturoi de samurastră,
- Toată lumea-ar fi a noastră•.

Și cel-ce va călca mai întâiu unde au jucat șoimanele, sau va bea apă din fântâna în vare s'au scaldat, sau va dormi sub nucul peste care au trecut, și de nu va lăsa acolo semn, adecă o mică strămătură din haine, pe acela îl poceste.

Poporul mai are și aceea credință, că de locurile unde să află leuștean, hodolean, avrămeasă etc. nu să pot apropia ielele.

Și când acelea pocesc vre-un om, tot cu acelea ierburi să lecuește, dacă cei-ce vor umbla cu descântecile vor fi curați, ca

și nu s'au descântătura.

Crapul.

Crapul să cunoaște după solzii lui cei mari rotunzi. Gura e fără dinți, lângă ea are două părechi de fire de mustețe, dintre cari două mari lungi și două mai scurte. Dintre aripile înotătoare cea de pe spate este foarte lungă aproape a treia parte din lungimea corpului; cea dinainte și cea de desupt este cornoasă și să sfârșeste în creștături firezoasă.

Coloarea lui pe spate e neagră, bătând în vânăt-verde, laturile îi sunt galbene-arâmii, iar foalele albului; de altcum e constatat, că coloarea crapului din riu e mai deschisă, și celui din lacuri e mai închise.

Prin luna lui Maiu și Iunie Crapul năvălește spre rurile cele mici cu apă puțină spre a și depune ouăle-icrele pe plantele de apă. Pescarii abia așteaptă acest timp, în care cu puțină osteneală vânează sumedenie de crapi.

Crapul este un pește de natură blând, trăește în rurile cu curgere lină și fund tiglos-glodos cu multe plante de apă pe care rămândul își scormonește vietățile cu care să hrănește.

Peste iarnă să adună în cete mari, năvălește spre râurile mari, unde, așezându-se la fund în gropi scobite de el odihnește până dă căldura primăverei fără a să mai nutri.

Crapul este un pește tenaci, cari și pe uscat trăește lungă vreme, pentru aceea și este cel mai ușor pește de transportat viu. Carnea lui e foarte bună, crește și să desvoaltă curând, în anul al treilea cântărește deja un kg.; în împrejurări favorabile crapul poate să ajungă până la 8 kg. greutate.

Având el calitățile de mai sus și fiind și un pește lacomos, e foarte recomandabil a să interesa de cultura lui și ai nostrii, fiind-că parte mare a hranei și-o câștigă el singur din vietățile de tot felul din lacul unde să ține, crește și să îngrăse iute fără multă cheltuială și prin urmare în scurtă vreme să poate realiza câștig foarte mare.

Onorați cetitori!

Lățiți revista „Bunul Econom” între cunoscuții dvoastră!

Pentru Patrie.

Greu de ani și stors de vlagă,
 Simion, bătrân și gârbov, a pornit, mănânat de dorul
 Cel mai sfânt; măcar odată ca să-și vadă viu feciorul,
 Ar străbate-o lume 'ntreagă!...

Ca vr'un an de când băietul
 I-a fost smuls și dus la oaste, și plângând din sat plecat-a;
 Satu 'ntreg l'a plâns o vreme... l'a uitat apoi, dar' tata
 Cum putea să-l uite, bietul?

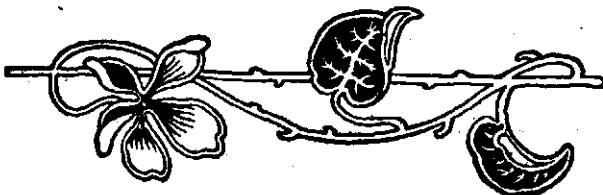
Viața lui și mângăerea
 Par'că smulse-au fost de-atuncia. Nime n'a rămas cu dînsul:
 Doar un fiu mai mic și bolnav mai amar îi face plânsul
 Și mai aprigă durerea.

Când un dușman i-a dat știrea
 C'or să-i ducă 'n luptă fiul, s'a pornit el cale lungă;
 Satul, casa, tot lăsat-a... va muri de n'o s'ajungă,
 Dar' puteri îi dă iubirea...

Simbol a durerii pare
 Cum pășește 'n cet și gârbov... Singur e și-i lungă calea...
 Tot mai scurt să face drumul — tot mai grea își simte jalea;
 Va putea să-l vadă oare?

A ajuns când să pornise
 Toată oastea... Ce durere!... Mort chiar, fiul n'o să-și vadă!..
 Plânse lung și 'n hohot rîse... Să trânti apoi grămadă:
 Bietul om!... înnebunise...

A. Steerman.

Convocare.

Fiind-că adunarea Reuniunii Economice din Orăştie, pusă pe a 3-a zi de Paşti, nu s-a putut ţinea din cauze neatârnatore de noi, — să convoacă prin aceasta de nou adunarea pe Duminică în 2 Iunie n. la orele 10½ în sala şcolii române capitale din Orăştie.

Program: Raportul comitetului, raportul casarului pe trecut şi budget pe viitor, raportul economului, şi rezolvarea afacerilor şi propunerilor prezentate în acele raporturi: Eventuale propuneri ale membrilor.

Prelegeri economice.

Orăştie, din şedinţa comitetului Reuniunii, ținută la
15 Maiu n. 1907. Comitetul.

Ştiri de tot felul.

Prelații la Maj. Sa. Sinodul din Arad a adus în chestiunea intervenției Prelaților nostri la coroană o hotărâre din care dăm următoarele: »roagă Episcopul bisericii gr.-or. române, ca în considerarea înaltei lui dorințe de a folosi toate mijloacele constituționale pentru delăturarea primejdiei ce amenință biserica noastră și interesele culturale ale credincioșilor ei, să recurgă la înțelepciunea și părinteasca iubire a celui alt factor legislativ, la purtătorul Coroanei Sfântului Ștefan, Prea Gloriosul Nostru Împărat și Rege apostolic Francisc Iosif I. rugându-l în numele bisericii gr.-or. române și în numele poporului aparținător acestei biserici să se îndure prea grațios a denega sancționarea proiectului de lege privitor la proiectele de lege despre ajutorarea școalelor populare elementare și despre dotațiunea învățătorilor populari dela școalele confesionale și comunale. Acest conclud să comunice fără amânare Veneratelor Sinoade eparhiale din arhidieceasă și diecesa Caransebeșului.«

(»Rev. Bist.«)

O propunere laudabilă a prezentat deputatul *V. Goldiş* în şedinţa de Mercuri a sinodului eparhial din Arad, privitoare la stărpirea păcatului alcoolismului, care păcat

împedecă așa de mult progresul nostru în cele culturale, morale și economice. Dl dep. Goldiș a propus ca sinodul să adreseze o reprezentatiune dietei și guvernului țării *pentru închiderea virturilor în fiecare săptămână de Sâmbală seara până Luni dimineața*, iar preoții și învățătorii să fie constrânși a ținea în decursul iernii anului 1907/8 prelegeri publice pentru stârpirea acestui rău. Propunerea a fost votată din partea membrilor sinodali. (*»T. R.«*)

Drumul spre România e închis. Ministrul de agricultură Darányi a încunoștiințat autoritățile din Transilvania, că în anul acesta nu să primesc în România lucrători străini, din Ungaria și Transilvania, prin urmare să nu plece nime de acasă cu gândul, că merge în România la lucru, printru-că va fi trimis îndărăpt dela granița României.

Atentat anarchist. În 15 Mai s'a comis în contra regelui Italiei Victor Emanuel II. un atentat cu bombe, pe când călătorea cu trenul pe linia Veneția Roma. Atentatorul a aruncat o bombă spre tren, dar' din fericire bomba a căzut după ultimul vagon, unde a și explodat îndată. Consternația e mare, deoarece ce să crede, că există un complot anarchist contra regelui. Atentatorul a dispărut.

Starea sămănăturilor în România. După rapoartele oficiale, să vede că sămănăturile de toamnă sunt în stare bună în județul Argeș, Bacău, Botoșani, Constanța, Iași, Neamțu, Prahova, Suceava, Teleorman, Tulcea, Vaslui. Perderi parțiale să semnaleză în Buzău, Covurlui, Dolj, Putna, Romanați, Viasca. Stare mai rea pare a fi în Dâmbovița, Fălciu, Gorj, R-Săraț, Tutova, Vâlcea. În Roman grăul și săcara sunt bune, dar' celelalte stau rău. Viile să arată slabe mai peste tot.

O hotărîre bună. Conferența învățătorilor rom. gr.-or. din Tractul Zarandului a primit propunerea d-lui I. German că: *»învățătorii din tractul protopresbiteral al Zarandului iau asupra și de bună voie angajamentul de a ținea cursuri de cetit și scris cu analfabeții din comune începând din Octomvrie până la finea lui Februarie cel puțin de două ori pe săptămână«*. Învățătorii cari vor lucra cu însu-

flețire pentru realizarea acestei propuneri, vor face cel mai prețios serviciu neamului românesc. — Despărțământul »Cluj« al Asociațiunii a pus în vedere și onorar învățătorilor, cari vor plini această apostolie, dar' până acum nu știm să se fi făcut ceva. (»Răv.«)

La Arad a fost denumit protopop gr.-cat. rom. părintele Dr. Laurean Luca, fost paroch al Comloșului-mare.

Nenorocire. Cetim în »Albina« că la alergările de cai ce s'au făcut în București Duminecă la 29 Arilié v. doi jockey au fost asvârliți de pe cai și răniți grav. Societatea de salvare — înființată de curând — a avut cea dintâi ocazie ca să arate toloasele ei, dând grabnic ajutor răniților și transportându-i cu trăsurile ei la spital.

Biserica sfântului Marou din Veneția a primit crepături atât de mari, încât un zid va trebui să fie dărâmat și apoi ridicat din nou, pentru a să împedeca prăbușirea întregii biserici monumentale.

Nefericire într'un tunel. În tunelul din apropierea orașului Pojon s'a ciocnit o locomotivă care manevra, cu o dresină. Șapte împeiegați au fost răniți, între cari 3 foarte grav.

S F A T U R I.

Spre a păstra carnea proaspătă. — Luăm o mică cantitate de bucățele de fier ce cad de sub pilă, le spălăm de ori ce praf, turnăm apă fiartă peste ele și punem carnea proaspătă în această apă, așa ca să fie cu totul acoperită. Spre a nu pătrunde aerul, turnăm și un strat subțire de unt-de-lemn. Când voim să scoatem carnea din apă, aplecăm puțin vasul și unt-de-lemnul să va scurge până la ultima picătură.

Sau în modul următor: Dacă voim să conservăm carnea câte-va zile în timpul verei, trebuie s'o învălim în cărbuni de lemn stinși de curând și pisați. Cu chipul acesta carnea să ține proaspătă 6—8 zile și chiar carnea care miroasă deja își pierde mirosul. Cărbunii să pot spăla ușor.

Cunoașterea vechimel ouălor. — Disolvăm 120 grame sare într'o jumătate litru apă curată și punem oul în ea. Dacă e ouat din ziua trecută, să scufundă până la fund; dacă oul e din ziua aceea, nu ajunge la fund; dacă e de 3 zile, atunci plutește în lichid, iar dacă e mai vechiu de cât de 5 zile, atunci plutește pe suprafață și cu cât e mai ieșit din apă, cu atât e mai vechiu. Ouăle proaspete cad în apă, cele clocite plutesc pe d'asupra.

Spre a avea în totdeauna apă de fântână bună și curată. — A avea în casă apă bună și curată prețuește mai mult de cât aurul. Dela ea atârnă sănătatea oamenilor și să știe, că sănătatea nu poate fi plătită cu aur. Dacă voim să avem o apă bună și sănătoasă, atunci la facerea unei fântâni noue să săpăm mai întâiu fântână falsă, adecă mult mai largă decât cea adevărată, pe care voim săo construim. Apoi zidim fântâna adevărată în cea săpătură, iar spațiul rămas între zid și pământ îl umplem cu nisip și pietriș. Apa ce intră în fântână să filtrează prin nisipul acela, devine limpede și lipsită de ori-ce murdărie. Din când în când însă ori-ce fântână trebuie curățită (după câți-va ani) și atunci să nu uităm a pune alt nisip proaspăt în cea căptușeală, căci cel vechiu să va fi așezat cu timpul și să vor fi format goluri în ea, prin cari apa trece nefiltrată. După curățire să aruncăm în fântână un kilo său două de sare și 8 zile su nu scoatem apă. După acest timp vom avea o apă foarte curată.

Unii zic, că apa de fântână e prea rece pentru stomach și de aceea trebuie ținută mai mult timp la aer într'un vas deschis. Această părere e greșită; cu cât apa e mai proaspătă și mai rece, cu atât e mai bună de beut. Numai apa de fântâni, menită la udarea plantelor (flori, zarzavat) trebuie să stea 24 de ceasuri la aer.

Dregerea vaselor uscate (putine, etc.) ce curg.

Dacă vasul e prea uscat și curge tare, nu ține apa și trebuie să tot turnăm până ce vasul să umfle și nu mai curge. Ajungem însă mai curând la scop dacă mai întâiu umplem vasul bine cu pae sau fân, punem o piatră d'asupra, apoi turnăm apă în vas; apa va curge și acum, dar' rămân paile ude și fac să se umfle lemnul în scurt timp.

Stârpirea furnicilor. Un grădinar vestit, prin experiență proprie a aflat un mijloc de tot simplu și ușor, cu care poate să facă încercare ori și cine. Mijlocul este acesta: Pe acele locuri, pe unde să arată furnicile, să se stropească cu câte puțin petrolu. Resultatul ne va dovedi că mirosul petrolului e atât de nesuferit de furnici, încât pe acele locuri nu vor mai da ele de loc. Dacă pe poteca sau cărarea lor să vor picura câte-va picături de petrolu, vom vedea că ele îndată încep a ocoli pe altă parte, neputând suferi mirosul lui. Cei ce cultivă flori în oale, și văd furnici pe acolo, ung marginile sau buzele oalelor cu petrolu și s'a scăpat de furnici.

Mărgăritărelul sau lăcrămioarele. Această drăguță floriceică vie ce să găsește nu numai prin grădini, dar și în stare sălbatică prin pădurile umbroase, să ține de familia Liliacelor. — Toată lumea cunoaște mărgăritărelul, dar' puțini știu că această plăcută plantă e, în întregul ei, foarte otrăvitoare. Florile mai ales sunt și mai veninoase. Din Convalarina ($C^{34}H^{62}O^{11}$), aceea substanță veninoasă scoasă din mărgăritărel, Martin a extras alcaloidul maialin și acidul maialic. — Numai câte-va picături de extras de lăcrămioare sunt de ajuns pentru a ucide un om; de aceea recomandăm părinților a nu lăsa copii să se joace cu această plantă plăcută, dar' primejdioasă, ce-i mai zic și clopoței de Maiu. Din această plantă să extrăgea vestita apă de aur cunoscută mai ales la nemți și care să pretindea, că are proprietăți înprospătătoare de putere.

Țiganul viteaz.

Scăpase țiganul din armată și să întoarse în sat de unde era.

De când să întoarse, să făcuse țiganul mândru de nu mai ajungeai la el cu scara să te fi suit. Toată ziua să lăuda că și el e voinic și viteaz ca toți Românii.

Intr'o zi un Român auzindu-l lăudându-să, îl întrebă:

— Ia ascultă, măi Faraoane; de viteaz, viteaz vei fi, dar' în foc intrat-ai?

— Ba numai pa lângă el, vere, răspuse țiganul așa prinprejur.

— Da la bătae fost-ai?

— Fost, răspuse țiganul, și da câteori, nu numai odată!

— Ce spui, mă?...

— Spui c'asa e.

— Ei, dar' cum e la bătae? ia ne spune și nouă să știm.

— Heacă, cum să fia? unu te ține da cap, altu da picioare, altu porâncește și altu dă de te zvânta.

D. Stăncescu.

B I B L I O G R A F I E.

»Biblioteca pentru toți« editată de librăria Alcalay București. — Și a îmbogățit colecția cu celebra dramă a lui Victor Hugo. — *Regele petrece*, tradusă în versuri de prea cunoscutul poet și romancier Ludovic Dauș.

În strălucitoarea și vasta operă a celui mai mare poet francez, — dramă *Regele Petrece* ocupă locu de frunte prin frumseța situațiilor, prin strălucirea maginelor și dramatismul subiectului.

Ce poate fi mai dureros ca soartea nenorocitelui Triboulet și a ficei lui Blanche eroii acestei drame! Triboulet e bufonul regelui Francisc, e cocoșat, o diformitate de om. El e un geniu al răului care râde de toți, da, căci schilod fiind el urește omenirea întreagă. Omul acesta însă își iubeste fica, și dragostea aceasta ajunge sublimul. El vrea s'o apere pe Blanche, s'o ascundă de fruntea desfrânată a regelui Francisc. Dar' seniorii să răsbună pe el, răpesc pe Blanche, care devine jertfa regelui. Triboulet vrea să se răsbune, dar' soartea îl lovește din nou. În loc să piară ucis desfrânatul rege al Franței, Blanche e ucisă.

Această dramă va sguđu pe câți o vor. ceti-o și publicul nostru prin *Regele Petrece* vor face mai de aproape cunoștință ca puternicul geniu al lui Victor Hugo.

Volumul de 160 pagini costă numai 60 bani.

De vânzare la toate librăriile din țară.

CUMPĂRAȚI BIBLIOTECA »BUNUL ECONOM«

Din această bibliotecă să pot comanda următoarele broșuri:

1. »Nutrețurile ierboase, cositurile, prepararea fânului și pășunilor«.
2. »Economia porcilor, oilor și a caprelor«.
3. »Sămânța plantelor agricole și sămănatul lor«.
4. »Ingrijirea plantelor în cursul vegetațiunii. Recolta cerealelor«.
5. »Economia vitelor sau Zootechnia generală«.
6. »Agrologia sau cunoașterea pământurilor și mijloacele de a le îmbunătăți«.
7. »Agricultura generală. — Lucrarea pământului. — Plugul, grapa, tăvălugul și alte instrumente de mărunțit pământul«.
8. »Ingrășemintele. Irigațiunile (udarea pământului).
- 9—10. »Prășirea paserilor de casă (galițe hoare). Găinile, curcile, găinușele (bibilicele), gășcele, rațele, porumbii (porumbeii)«.
11. »Cultura cerealelor. (Grâul, săcara, orzul, ovăsul, meiul, hirișca, cucuruzul (porumbul)«.
12. Cartoful, napul (sfecla), inul, cânepa rapița fasolea, linteaa, mazărea, și cultura lor.
13. »Economia cailor, vitelor mari cornute și bivoliilor«.

Pretul unei broșuri. 30 fil. pentru România 50 bani.

Comandele să se adreseze la administrația »Bunul Econom« Orăștie (Szászváros).

FONDATA ÎN ANUL 1888.

◦◦ MEDALIE DE AUR ◦◦
◦◦◦ BUCUREȘTI 1894. ◦◦◦

TIPOGRAFIA „MINERVA”

ÎN ORĂȘTIE (SZÁSZVÁROS) PIAȚA-MARE NR. 2

▀ PRIMEȘTE SPRE EFEPTUIRE TOT ▀
FELUL DE TIPĂRITURI CU CELE
◦◦ MAI MODERATE PREȚURI! ◦◦ ▀

COMANDE DIN AFARĂ SĂ EXECUTĂ URGENT.